

Проф. др Синиша Достих Проф. др Драган Танчић

БЕЗБЕДНОСТ ДРЖАВНЕ ГРАНИЦЕ

Проф. др Синиша Достиић Проф. др Драган Танчић
БЕЗБЕДНОСТ ДРЖАВНЕ ГРАНИЦЕ

Издавач

Институт за српску културу Приштина – Лепосавић

За издавача

Главни и одговорни уредник
Проф. др Драган Танчић

Рецензенти

Проф. др Зоран Кековић
Проф. др Милан Милошевић
Проф. др Миодраг Гордић
Проф. др Неђо Даниловић

Уредник

Проф. др Драган Танчић

Лектура

Муниба М. Дрековић

Прелом и припрема

Миодраг Панић

Штампа

ГИД „Pi-press“ Пирот

Тираж

150

ISBN 978-86-89025-75-0

Лепосавић

2022

Проф. др Синиша Достих

Проф. др Драган Танчић

БЕЗБЕДНОСТ ДРЖАВНЕ ГРАНИЦЕ

Институт за српску културу Приштина – Лепосавић

2022

Монографија је настала у оквиру научноистраживачког рада НИО по Уговору склопљеним са Министарством просвете, науке и технолошког развоја број: 451-03-68/2022-14 од 17. 1. 2022. године

САДРЖАЈ

УВОД	9
1. ПОЈМОВНО ОДРЕЂЕЊЕ, НИВОИ, УГРОЖАВАЊЕ И СИСТЕМИ БЕЗБЕДНОСТИ	17
1.1. Појмовно одређење безбедности	18
1.2. Нивои безбедности	20
1.2.1. Индивидуална безбедност	21
1.2.2. Национална безбедност	24
1.2.3. Међународна безбедност	26
1.3. Извори, носиоци и облици угрожавања безбедности	29
1.4. Системи безбедности	35
2. ПОЈМОВНО ОДРЕЂЕЊЕ, ВРСТЕ, УТВРЂИВАЊЕ И ОБЕЛЕЖАВАЊЕ ДРЖАВНИХ ГРАНИЦА	39
2.1. Појмовно одређење и конститутивни елементи државе	39
2.2. Појмовно одређење, врсте, утврђивање и обележавање државне границе	42
2.2.1. Појмовно одређење државне границе	42
2.2.2. Врсте државних граница	45
2.2.3. Утврђивање и обележавање државних граница	46
3. БЕЗБЕДНОСНИ ИЗАЗОВИ, РИЗИЦИ И ПРЕТЊЕ НА ДРЖАВНИМ ГРАНИЦАМА	49
3.1. Мигрантске (избегличке) кризе	55
3.1.1. Мигрантска (избегличка) криза изазвана ратним сукобима на Блиском истоку, Северној Африци и Азији	57
3.1.2. Мигрантска (избегличка) криза на граници Белорусије са Пољском, Летонијом и Литванијом	62
3.1.3. Мигрантска (избегличка) криза изазвана руско-украјинским ратом	66
3.2. Прекогранични организовани криминал	69

3.2.1. Ирегуларне миграције	72
3.2.1.1. Кријумчарење људи	75
3.2.1.2. Трговина људима	81
3.2.2. Кријумчарење опојних дрога	90
3.2.3. Кријумчарење оружја, муниције, експлозивних и пиротехничких средстава	99
3.2.4. Кријумчарење радиоактивног материјала	104
3.2.5. Кријумчарење акцизних производа	109
3.2.6. Кријумчарење украдених моторних возила	114
3.2.7. Кријумчарење културних добара	118
3.2.8. Кријумчарење ретких биљних и животињских врста	121
3.2.9. Фалсификовање у функцији прекограничног организованог криминала	129
3.2.9.1. Фалсификовање путних исправа	130
3.2.9.2. Фалсификовање новца и платних картица	135
3.3. Тероризам	144
3.4. Корупција	152
3.5. Заразне болести	161
3.6. Елементарне непогоде	171
3.7. Техничко-технолошки акциденти	174
4. БЕЗБЕДНОСТ ДРЖАВНИХ ГРАНИЦА У СВЕТУ	181
4.1. Систем безбедности државних граница у појединим државама света	181
4.1.1. Сједињене Америчке Државе	182
4.1.2. Руска Федерација	185
4.1.3. Турска	196
4.1.4. Компаративни приказ Система безбедности граница САД, Руске Федерације и Турске	202
4.2. Безбедност државних граница земаља Европске уније	206
4.2.1. Правни оквир система безбедности државних граница у Европској унији	209
4.2.2. Развој европског концепта интегрисаног управљања границом	218
4.2.3. Интегрисано управљање границом на спољним границама Европске уније и примена компензаторних мера	220
4.2.3.1. Стандарди граничне контроле на спољним границама	222

4.2.3.2. Примена компензаторних мера	230
4.2.4. Међународна правосудна и полицијска сарадња у Европској унији	232
4.2.4.1. Међународна правосудна сарадња у Европској унији	233
4.2.4.1.1. Међународна асоцијација органа кривичног гоњења	234
4.2.4.1.2. Европска правосудна мрежа	235
4.2.4.1.3. Агенција ЕУ за кривично-правну сарадњу	237
4.2.4.2. Међународна полицијска сарадња	241
4.2.4.2.1. Канцеларија европске полиције	242
4.2.4.2.2. Европска агенција за граничну и обалску стражу	247
4.2.4.2.3. Агенција Европске уније за обуку органа за спровођење закона	255
4.2.4.3. Остали субјекти од значаја за међународну правосудну и полицијску сарадњу у Европској унији	258
4.2.5. Актуелни проблеми у функционисању система безбедности државних граница држава Европске уније	263
4.3. Безбедност државних граница држава западног Балкана	271
4.3.1. Република Хрватска	275
4.3.2. Босна и Херцеговина	279
4.3.3. Република Северна Македонија	288
4.3.4. Црна Гора	290
4.3.5. Области сарадње и координације у оквирима интегрисаног управљања границом на западном Балкану	293
4.3.6. Актуелни проблеми у функционисању система безбедности државних граница на западном Балкану	300
5. БЕЗБЕДНОСТ ДРЖАВНЕ ГРАНИЦЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ	305
5.1. Развој система безбедности државне границе Републике Србије до успостављања интегрисаног управљања границом	306
5.2. Развој интегрисаног управљања границом Републике Србије од 2006. године до 2012. године	314

5.3. Развој интегрисаног управљања границом Републике Србије од 2012. године до 2017. године	321
5.4. Развој интегрисаног управљања границом Републике Србије од 2017. до 2020. године	326
5.4.1. Легислативни оквир интегрисаног управљања границама	327
5.4.2. Институционални оквир интегрисаног управљања границом	328
5.4.2.1. Управа граничне полиције	328
5.4.2.1.1. Надлежност Управе граничне полиције	328
5.4.2.1.1.1. Гранична контрола	329
5.4.2.1.1.2. Кретање и боравак странаца	340
5.4.2.1.1.3. Азил	345
5.4.2.1.1.4. Примена компензаторних мера у сузбијању прекограничног организованог криминала	351
5.4.2.1.1.5. Међународна сарадња	359
5.4.2.1.2. Организација Управе граничне полиције	361
5.4.2.2. Управа царине	363
5.4.2.3. Гранична ветеринарска инспекција	366
5.4.2.4. Гранична фитосанитарна инспекција	370
5.4.2.5. Остали субјекти интегрисаног управљања границом	372
5.5. Остварени резултати и правци даљег развоја Концепта интегрисаног управљања границом у Републици Србији	374
ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА	383
ЛИТЕРАТУРА	393
ИНДЕКС ПОЈМОВА	415